

Výsledky předvýzkumu a oponentury projektu šetření

PAVEL MACHONIN
BOHUMIL JUNGSMANN

Ústav marxismu-leninismu pro vysoké školy KU,
Praha

JIŘÍ LINHART

Fakulta všeobecného lékařství KU, Praha

V době od ledna do počátku června byl v návaznosti na několik dílčích sond připraven, proveden, zpracován, v hlavních rysech interpretován a zhodnocen předvýzkum u 480 domácností. Jeho obsah se v podstatě blíží předpokládanému základnímu obsahu šetření.

Vzhledem k tomu, že předvýzkum nebyl proveden na reprezentativním vzorku a že byl předem vědomě limitován i dalšími okolnostmi: relativně nízkou početností souboru a tím malými četnostmi v některých kategoriích a statistickou nespolehlivostí řady tabulek (i když se rozložení četností věcně nezdají být nesprávná); v důsledku toho nemožností zpracovat třídění třetího stupně; redukcí některých operací předpokládaných pro vlastní výzkum (např. vypracování indexů mobilních drah a vůbec v oblasti mobility) z časových důvodů; stanovením některých kategorií prozatím intuitivním odhadem uvnitř týmu (což bude do vlastního šetření změněno), atd., nemohly být jeho výsledky hodnoceny zatím meritorně, nýbrž pouze formálně — metodologicky (z hlediska otázky, zda je možno uskutečnit naplánovaný výzkum jako smysluplný, a jak je možno jej nejlépe uskutečnit). V přípravě předvýzkumu došlo i k několika dílčím omylům, jež jsou zaznamenány a budou v šetření opraveny.

Přes všechna tato omezení předvýzkum až v nečekané míře prokázal, že základní koncepce šetření je nosná. Je zřejmé možno provést výzkum v navrhovaném komplexním a v některých bodech netradičním pojetí. Přinese velkou sumu závažných a nových informací. Zejména dobře se osvědčilo zavedení hlediska objektivní složitosti práce jako základního a jeho odlišení od profesionálního prestiže. Zdá se, že i nekonvenční přístup ke konstrukci účasti na řízení [(váha instituce x postavení v instituci) x moc z volby] je po určitém zjemnění a doplnění možný. Zajímavé a plodné postupy byly uplatněny v sondách ke způsobu života ve volném čase. Použitelné jsou i postupy měření preferencí v systému interakce (i když z objektivních důvodů tu asi výsledky nebudou nejvyhraněnější), a také postižení „obrazu společnosti“ je principiálně možné, i když s podstatnými úpravami. Nosné je rovněž spojení stratifikačního a mobilního šetření a spojení obecných pohledů s aspekty specifickými. Ukázalo se rovněž jako reálné použití syntetických indexů so-

ciálního statusu a zjišťování „shluků“ kolem typických vzorů statusu.

Třídění prvního stupně dávají smysluplné a interpretovatelné rozložení četnosti s řadou zajímavostí.

Třídění druhého stupně dávají ve velké většině rovněž smysluplné a z hlediska interpretace zajímavé výsledky.

Především je zajímavé, že při prvním zběžném pohledu koreluje — měřeno Spearmanovým koeficientem pořadové korelace — z činitelů syntetického sociálního statusu s jeho neváženým indexem výrazně nejsilněji vzdělání ($r_s = 0,800$) a složitost práce (0,797), pak účast na řízení (0,720), životní úroveň (0,698), výrazně slaběji způsob života (0,435).

Nejsilnější vzájemné korelace mají složitost práce a vzdělání; složitost práce a účast na řízení (výrazně nejsilnější); složitost práce a životní úroveň; vzdělání a účast na řízení; vzdělání a životní úroveň; účast na řízení a životní úroveň.

Slaběji korelují životní úroveň a životní sloh; složitost práce a životní sloh; vzdělání a životní sloh; účast na řízení a životní sloh.

Z tohoto hlediska vcelku nejsilnější vazby k ostatním činitelům má složitost práce, pak vzdělání, životní úroveň, účast na řízení a životní sloh.

Ze sledovaných převážně horizontálních diferenciací jsou se syntetickými indexy statusu nejsilněji sdruženy, tedy vnitřně nejsilněji diferencovány: velikost obce, hospodářské postavení (uspořádáno podle předpokládané složitosti práce), národnost, Čechy x Slovensko, hospodářské sektory a nakonec vlastnický sektor.

Jestliže se vezmou v úvahu všechny vzájemné vztahy ukazatelů vztahujících se k vertikální i k převážně horizontální diferenciaci, zjistí se toto pořadí „síly“ diferenciace: složitost práce, vzdělání, životní úroveň, účast na řízení, hospodářské postavení, národnost, Čechy x Slovensko, velikost obce, životní sloh, hospodářské sektory, vlastnický sektor.

Předběžným rozbořením svazku korelací tvořených proměnnými „složitost práce“, „vzdělání“, „životní úroveň“, „podíl na řízení“, „životní styl“ metodou faktorové analýzy se dospělo k těmto výsledkům:

a) Byly zjištěny celkem tři faktory, z nichž faktor I silně koreluje s příjmem, složitostí práce, vzděláním a podílem na moci, fak-

tor II silně koreluje se životním stylem. Faktor III se zatím nepodařilo interpretovat, což však není rozhodující, protože je poměrně malý. Faktor I se blíží pojmu „status“, faktor II pojmu „životní styl“.

b) Na základě metody základních komponentů lze tvrdit, že proměnná „složitost práce“ vyčerpává zhruba 52,2 % celkové variance korelačních koeficientů, „životní styl“ 17,3 %, „podíl na řízení“ 15,4 %, „životní úroveň“ 10,6 % a „vzdělání“ 4,5 %. Lze tedy tvrdit, že „složitost práce“ je nejsilnějším faktorem a že vysvětluje nejlépe dané korelace.

Všechny tyto výsledky je třeba chápat jako předběžné, identifikaci faktorů s proměnnými je třeba verifikovat prostřednictvím ortogonální rotace. Je však možno předpokládat, že na výsledcích se nebude již mnoho měnit, protože zhruba odpovídají požadavkům kladeným na prostou strukturu.

V předvýzkumu byla rovněž prověřována možnost šetření, zpracování a vyhodnocení údajů o socioprofesionální mobilitě. Předvýzkum dokázal, že všechny tři typy mobility, jež jsou v projektu uvažovány, tj. individuální vnitrogenerační mobilita (změny pracovních profesionální pozice v průběhu života dotazovaného), mezigenerační mobilita (rozdíl mezi pracovním profesionálním začleněním dotazovaného a jeho otce, popř. i ekonomicky činných dětí) a kolektivní „historická“ mobilita (změny pracovních profesionálního začlenění příslušníků dílčích souborů, které jsou vymezeny ekonomickou aktivitou ve dvou historicky významných momentech, např. 1937–1946), jsou zjistitelné a zpracovatelné, a to ve všech předpokládaných dimenzích (ekonomické postavení, obor zaměstnání, složitost práce). Elementární formou zpracování údajů o mobilitě jsou mobilitní matrice. Při zpracování předvýzkumu se podařilo získat všech devět typů relevantních mobilitních matic. Na jejich základě lze — s jistou dávkou opatrnosti vzhledem k velmi malému vzorku — ověřit některé výroky o předpokládaném rozsahu mobilitních pohybů, formulované v teoretickém projektu. Vzhledem k malému vzorku a tedy i k malým četnostem v jednotlivých polích mobilitních matic nebylo možno provést analýzu mobilitních drah. Značné potíže při vyhodnocení působí kolísání vzorku, způsobené jednak tím, že „směrem dozadu“, tj. do minulosti, ale i „dopředu“ se vzorek zužuje (dotazovaní jsou před začátkem ekonomické aktivity, nebo se stávají ekonomicky neaktivními). Nejúplnější je vzorek k roku 1952.

Předvýzkum ukázal rovněž řadu problémů a otázek, jež jsou nyní řešeny:

Vysoká korelace váženého a neváženého statusu.

Do jaké míry jsou vysoké korelace jednotlivých činitelů statusu způsobeny „průnikem“ definic.

Co se zužováním zkoumané populace dozadu? Až kam je možno její charakteristiky chápat jako snímek minulých stavů společ-

nosti? V čem redukovat zjišťované údaje směrem dozadu?

Spolehlivost subjektivních údajů a možnost jejich kontroly (příjem, úroveň, bydlení).

Problém osob ekonomicky neaktivních, tudíž osob s neúplným statusem.

Problém výrazně odlišné kategorie zemědělského obyvatelstva.

Problém nedostatečně vnitřně diferencované kategorie zaměstnanců a kategorie svobodných povolání.

Nedostatečně diferencující indikátory životního slohu použité v předvýzkumu (kromě frekventovaných činností ve volném čase). Nedostatečně přesná a diferencující kategorizace bytu.

Složitá problematika soustavy ukazatelů účasti na řízení a životní úrovně, z nichž poslední nedostatečně a hlavně velmi různorodě diferencují (viz zejména speciální problém ukazatelů u rolnictva). V obou případech jde o úpravu při zachování principu.

Zařazení praxe jako zkušenostní složky kvalifikace.

Nezbytnost odděleného menšího šetření prestiže a obrazu společnosti a jejich zpracování společně s údaji z velkého šetření o vybraných profesích. V této souvislosti doplnění údajů o názorech a postojích, včetně sebezařazení.

Otázka sjednocení s chystanou klasifikací povolání.

Úprava klasifikace teritoriálních aspektů, zejména s využitím typologie okresů. Zpracování materiálů zvláště pro kraje a jiné celky (Praha).

Speciální zpracování Slovensko x Čechy. Sledování homogenity a heterogenity rodin, popř. domácností. Přesnější instrukce pro klasifikaci spleťtých příbuzenských vztahů.

Úpravy kategorizací, popř. zadání tam, kde hrozí příliš malé četnosti a je to věcně zdůvodněno.

Značné problémy se ukázaly v organizaci výzkumu — kontrola tazatelů, kódovačů, dělba práce, organizace zpracování, včasné provádění prací strojní početní stanicí, atd.

Některé problémy — i když nečekaně malé — jsou i se sběrem dat. Bude třeba přesně zaznamenat a zpracovat nečetné případy odmítnutí odpovídat a neschopnosti odpovídat. Schopnost tazatelů byla předvýzkumem zhruba ověřena. Problémem je délka rozhovoru (průměr 70–90 minut). Nezbytná je řada technických zpřesnění referentského archu i instrukcí pro tazatele.

Vcelku bez obtíží řešili složité problémy kategorizace kódovači.

Mnohem více času potřebuje klidná a systematická příprava kategorizace a programu zpracování.

Závažnými problémy interpretace (a na ni navazujícího hodnocení) výsledků bude, podle jakých kritérií posuzovat rozpětí, tvar, konzistentnost statusu čili stratifikovanost vertikální diferenciace, otevřenost a uzavřenost strat, soulad či nesoulad objektivních a subjektivních ukazatelů, zjištěné tendence mobility atp. Velký důraz tu bude kladen na empirické komparace.

Seznam otázek záznamového archu šetření sociální diferenciacie a mobility obyvatelstva

1. Kraj
2. Okres
3. Obec

A. Údaje o hlavě domácnosti (dotazovaném)

4. V kterém roce jste se narodil?
5. V jak velké obci jste se narodil? (Číslo podle schématu I.)
6. Kde leží tato obec? 1. Čechy — Morava; 2. Slovensko; 3. jinde.
7. S kolika sourozenci jste vyrůstal ve společné domácnosti?
8. Jste prvorozený syn? 1. ano; 2. ne.
9. Jaký je Váš rodinný stav? 1. svobodný; 2. ženatý; 3. rozvedený; 4. vdovec.
10. Kolik máte dětí?
S kým z uvedených osob žijete ve společné domácnosti?
11. Manželka: 1. ano 2. ne.
12. Děti (s výjimkou uvedených sub 14) (počet).
13. Starí rodiče nebo jejich rodiče (počet osob).
14. Děti se svými manželkami a manžely (vašimi snachami a zeti) a dětmi (vašimi vnoučaty) nebo snachy, zetové a vnoučata sami o sobě (celkový počet osob).
15. Jaké jste národnosti? 1. české; 2. slovenské; 3. německé; 4. polské; 5. maďarské; 6. ukrajinské; 7. cikánského původu; 8. jiné národnosti.
16. Jakého nejvyššího všeobecného či odborného vzdělání jste dosáhl? (Číslo podle schématu II.)
17. V kterém roce jste dosáhl nejvyššího stupně vzdělání?
18. Dosáhl jste jej studiem při zaměstnání? 1. ne; 2. ano.
19. V kterém roce jste začal soustavně samostatně pracovat, popřípadě vydělávat?
20. V jak velké obci jste bydlel na počátku Vaší práce? (Číslo podle schématu I.)
21. Kde leží tato obec? 1. Čechy — Morava; 2. Slovensko; 3. jinde.
22. Jaké zaměstnání jste vykonával na počátku Vaší práce? *Uveďte co nejpřesnější označení!*
23. Jaké jste měl hospodářské postavení na počátku Vaší práce? (Číslo podle schématu III.)
24. V kterém hospodářském odvětví (podle charakteru organizace, jež Vás zaměstnávala) jste začal pracovat? (Číslo podle schématu IV.)

1929

25. V jak velké obci jste bydlel v roce 1929? (Číslo podle schématu I.)
26. Kde leží tato obec? 1. Čechy — Morava; 2. Slovensko; 3. jinde.
27. Jaké zaměstnání jste vykonával v roce 1929? *Uveďte co nejpřesnější označení!*
28. Jaké hospodářské postavení jste měl v roce 1929? (Číslo podle schématu III.)

29. V kterém hospodářském odvětví jste pracoval v roce 1929? (Číslo podle schématu IV.)

30.—54. Blok otázek č. 25—29 se opakuje i pro léta 1937, 1943, 1946, 1952, 1960.

1967

55. V jak velké obci bydlíte v současné době? (Číslo podle schématu I.)
56. Kde leží tato obec? 1. Čechy — Morava; 2. Slovensko; 3. jinde.
57. Kolik let žijete v místě svého nynějšího bydliště? 1. Od narození; 2. více než 20 let; 3. více než 10 let; 4. více než 5 let; 5. méně než 5 let.
58. Dojždíte do zaměstnání z jiné obce? 1. Ano; 2. ne.
59. Jaké je vaše nynější zaměstnání? (*Uveďte co nejpřesnější!*)
60. Jak jste si zvolil povolání, které vykonáváte? 1. Sám podle vlastního uvážení; 2. náhodně; 3. pod tlakem vnějších okolností.
61. Jak jste spokojen s prací, kterou v současné době vykonáváte? 1. Jsem velmi spokojen; 2. jsem spokojen; 3. nejsem ani spokojen, ani nespokojen, tak napůl; 4. jsem nespokojen; 5. jsem velmi nespokojen.
62. Pracujete v oboru, pro nějž jste vyučen, nebo který souvisí s Vaším odborným vzděláním? 1. Ano; 2. ne; 3. nemám odborné vzdělání.
63. Jak dlouho vykonáváte své nynější povolání? 1. Více než 10 let; 2. 6—10 let; 3. 1—5 let; 4. méně než 1 rok.
64. Domníváte se, že máte možnost vykonávat práci odpovídající Vaší kvalifikaci? 1. Ano; 2. vykonávám práci, pro niž mám kvalifikaci; 3. nemám možnost vykonávat práci, pro niž mám kvalifikaci.
65. Jaké je Vaše současné hospodářské postavení? (Číslo podle schématu III.)
66. V kterém hospodářském odvětví (podle charakteru organizace, jež Vás zaměstnává) pracujete? (Číslo podle schématu IV.)
67. Jaký je přesný název organizace (podniku, závodu, ústavu, instituce), ve které pracujete?
68. Kolik má tato organizace, popř. její samostatná provozovna, v níž pracujete, zaměstnanců? 1. 5 001 a více; 2. 2 501 až 5 000; 3. 1 001—2 500; 4. 501—1 000; 5. 101—500; 6. do 100.
69. V kterém roce začal soustavně samostatně pracovat a vydělávat Váš nejstarší syn?
70. Jaké zaměstnání jste tehdy vykonával? *Uveďte co nejpřesnější označení!*
71. Jaké bylo Vaše tehdejší hospodářské postavení? (Číslo podle schématu III.)
72. V kterém hospodářském odvětví jste tehdy pracoval? (Číslo podle schématu IV.)
73. Jste vedoucím nebo zástupcem vedoucího organizace, v níž pracujete, nebo vedoucím její významné složky — např.

většího provozu, ústavu nebo organizačně vyčleněné součásti, apod.? 1. Ano; 2. ne.

74. Jestliže ne, máte alespoň jednoho podřízeného? 1. Ano, 2. ne.

75. Jste členem KSČ? 1. Ano; 2. ne.

76. Jestliže ano, od kdy? 1. Před květnem 1945; 2. před únorem 1948; 3. do roku 1960; 4. od roku 1960.

77. Jste členem voleného orgánu KSČ nebo jeho stálé komise? (Označte jen nejvyšší stupeň!) 1. V celostátním nebo ústředním měřítku; 2. v krajském nebo odvětvovém měřítku; 3. v okresním nebo podnikovém měřítku; 4. v místě nebo na pracovišti; 5. vůbec ne.

78. Jste členem voleného státního orgánu nebo jeho stálé komise (NV, soudu, NS, SNR apod.)? (Označte jen nejvyšší stupeň!) 1. V celostátním nebo ústředním měřítku; 2. v krajském měřítku; 3. v okresním měřítku; 4. v místě; 5. vůbec ne.

79. Jste členem voleného orgánu nebo jeho stálé komise ROH, ČSM nebo jiných politických stran? (Označte jen nejvyšší stupeň!) 1. V celostátním nebo ústředním měřítku; 2. v krajském nebo odvětvovém měřítku; 3. v okresním nebo podnikovém měřítku; 4. v místě nebo na pracovišti (závodě); 5. vůbec ne.

80. Kolik funkcí (dobrovolných či volených) ve Vaší organizaci (na závodě) nebo bezprostředně souvisejících s Vaší pracovní činností celkově zastáváte? 1. 5 a více; 2. 2—4; 3. 1; 4. 0.

81. Pokuste se v bodech ohodnotit Váš osobní vliv na řízení společnosti (na činnost jiných lidí), který máte na základě svého povolání, svých funkcí nebo jiných možností působení. 12 bodů by měli ti lidé, kteří mají největší vliv na řízení společnosti, 1 bod ti, kteří mají nejmenší vliv. Kolika body hodnotíte svůj vliv?

Do které příjmové kategorie (v Kčs) byste zařadil vlastní příjem (případně důchod)? Berte v úvahu čistý příjem (případně výši důchodu) za měsíc, kterého jste v posledním roce (nebo v roce 1960) průměrně dosahoval, tj. včetně prémie, přídavků na děti, vedlejších příjmů jakéhokoli druhu, honorářů, naturálních příjmů z družstva či záhumenku převedených odhadem na peněžitou sumu, apod.

1. přes 4 000	6. 1 501—1 750
2. 3 001—4 000	7. 1 251—1 500
3. 2 501—3 000	8. 1 001—1 250
4. 2 001—2 500	9. 751—1 000
5. 1 751—2 000	10. do 750

82. 1960

83. 1967

84. Jak jste spokojen s finančním ohodnocením Vaší práce? 1. Jsem velmi spokojen; 2. jsem spokojen; 3. nejsem ani

spokojen, ani nespokojen, tak napůl; 4. jsem nespokojen; 5. jsem velmi nespokojen.

85. Kolik příslušníků Vaší domácnosti, včetně Vás, má vlastní příjem jakéhokoli druhu (včetně důchodů)?

Odhadněte, prosím, čistý příjem Vaší rodiny v Kčs, připadající na hlavu. (Jde o souhrnný příjem všech členů rodiny, dělený počtem rodinných příslušníků, popř. vyživovaných příslušníků domácnosti.)

1. přes 1 400	6. 601—700
2. 1 201—1 400	7. 501—600
3. 1 001—1 200	8. 401—500
4. 801—1 000	9. 301—400
5. 701—800	10. do 300

86. 1960

87. 1967

88. Pokuste se porovnat, jak se vede dnes Vám a jak se průměrně vedlo Vaším rodičům. Domníváte se, že se Vám vede 1. rozhodně lépe; 2. spíše lépe; 3. asi tak stejně; 4. spíše hůře; 5. rozhodně hůře?

89. Představte si, jak byste žil asi tak před 30—40 lety, kdybyste vykonával (přibližně) stejné povolání jako dnes a měl stejné vzdělání jako dnes. Domníváte se, že by se Vám vedlo 1. rozhodně hůře než dnes; 2. spíše hůře; 3. asi tak stejně; 4. spíše lépe; 5. rozhodně lépe než dnes?

B. Údaje o manželce dotazovaného a jejím otci

90. V kterém roce jste se ženil?

91. V kterém roce se narodila Vaše manželka?

92. Jaké národnosti je Vaše manželka? 1. české; 2. slovenské; 3. německé; 4. polské; 5. maďarské; 6. ukrajinské; 7. cikánského původu; 8. jiné národnosti. Jakého nejvyššího všeobecného či odborného vzdělání dosáhla Vaše manželka a Váš tchán? (Číslo podle schématu II.)

93. Manželka

94. Tchán

95. Jaké zaměstnání v době sňatku vykonávala Vaše manželka? *Uveďte co nej přesnější označení!*

96. Jaké zaměstnání vykonává v současné době? *Uveďte co nej přesnější označení!*

97. Jaké zaměstnání vykonával v době sňatku Váš tchán? *Uveďte co nej přesnější označení!*

Jaké bylo hospodářské postavení Vaší manželky a Vašeho tchána (otce manželky) k uvedeným datům?

(Číslo podle schématu III. *Manželka v domácnosti nebo studující — označte 16!*)

98. Manželka v době sňatku

99. Manželka v současnosti

100. Tchán v době sňatku

101. Kam byste zařadil současný čistý měsíční příjem (případně důchod) Vaší manželky (včetně vedlejších příjmů?)

1. přes 4 000	6. 1 501—1 750
2. 3 001—4 000	7. 1 251—1 500
3. 2 501—3 000	8. 1 001—1 250
4. 2 001—2 500	9. 751—1 000
5. 1 751—2 000	10. do 750

C. Údaje o nejstarším synovi dotazovaného

102. V kterém roce se narodil Váš nejstarší syn?

103. Jakého nejvyššího všeobecného či odborného vzdělání dosáhl Váš nejstarší syn? (Číslo podle schématu II.)
Jaké zaměstnání vykonával Váš nejstarší syn k uvedeným datům? *Uveďte co nejpřesnější označení!*

104. Počátek jeho (synovy) práce

105. 1960

106. 1967

Jaké hospodářské postavení měl Váš nejstarší syn k uvedeným datům? (Číslo podle schématu III.)

107. V době počátku jeho (synovy) práce

108. 1960

109. 1967

V kterém hospodářském odvětví (podle charakteru organizace, jež ho zaměstnávala) pracoval Váš nejstarší syn k uvedeným datům? (Číslo podle schématu IV.)

110. V době počátku jeho (synovy) práce

111. 1960

112. 1967

D. Údaje o nejstarší dceři dotazovaného

113. V kterém roce se narodila Vaše nejstarší dcera?

114. Jakého nejvyššího všeobecného či odborného vzdělání dosáhla Vaše nejstarší dcera? (Číslo podle schématu II.)

115. Jaké zaměstnání vykonává Vaše nejstarší dcera v současné době? *Uveďte co nejpřesnější označení!*

116. Jaké je současné hospodářské postavení Vaší nejstarší dcery? (Číslo podle schématu III.)

E. Údaje o otci dotazovaného

117. V kterém roce se narodil Váš otec?

118. Jakého nejvyššího všeobecného či odborného vzdělání dosáhl Váš otec? (Číslo podle schématu II.)

119. V kterém (přibližně) roce začal soustavně samostatně pracovat a vydělávat Váš otec?

120. Jaké zaměstnání vykonával Váš otec na počátku své (otcovy) práce? *Uveďte co nejpřesnější označení!*

121. Jaké měl Váš otec na počátku své (otcovy) práce hospodářské postavení? (Číslo podle schématu III.)

122. V kterém hospodářském odvětví (podle charakteru organizace, jež jej zaměstnávala) začal Váš otec pracovat? (Číslo podle schématu IV.)

123.—137. Blok otázek č. 123—125 se opakuje i pro léta 1929, 1937, ~~1943~~, 1946, 1952, 1960

1967

138. Jaké zaměstnání vykonává Váš otec v současné době? *Uveďte co nejpřesnější označení!*

139. Jaké je současné hospodářské postavení Vašeho otce? (Číslo podle schématu III.)

140. V kterém hospodářském odvětví (podle charakteru organizace, jež ho zaměstnávala) pracuje Váš otec? (Číslo podle schématu IV.)

141. Jaké zaměstnání vykonával Váš otec v době počátku Vaší (tj. dotazovaného) práce? *Uveďte co nejpřesnější označení!*

142. Jaké bylo jeho (otcovo) tehdejší hospodářské postavení? (Číslo podle schématu IV.) \\\.

143. V kterém hospodářském odvětví tehdy Váš otec pracoval? (Číslo podle schématu IV.)

F. Údaje o domácnosti

Které z těchto předmětů vlastníte Vy nebo Vaše rodina v současné době, případně kterých z těchto předmětů pravidelně používáte ve své domácnosti nebo při rekreaci? 1. ano; 2. ne.

144. Lednička

145. Pračka

146. Zdímačka

147. Kuchyňský mixer

148. Vysavač

149. Šicí stroj

150. Kolo nebo moped

151. Motocykl nebo skútr

152. Auto

153. Motorový člun

154. Rodinný domek nebo vilka, případně vlastnictví části domu

155. Družstevní byt

156. Větší zahrada (přes 8 arů)

157. Rekreační chata

158. Úspory nad 10 000 Kčs

159. Telefon

160. Psací stroj

161. Gramofon

162. Rozsáhlejší diskotéka (více než 50 dlouhohrajících desek)

163. Magnetofon

164. Hudební skřín

165. Knihovna nad 100 svazků

166. Nákladný hudební nástroj (např. klavír, velká pianová harmonika)

167. Fotografický přístroj

168. Kanoé nebo kajak

169. Lyžařské vybavení

170. Vybavení pro táboření (např. stan, spací pytle, přívěsný obytný prostor)

171. Velmi dobré úplné vybavení bytu nábytkem

172. Sbírka starožitností, uměleckých předmětů apod.

173. Kolikrát jste byl během posledních tří let na dovolené v zahraničí? 1. 2× a více; 2. 1×; 3. vůbec ne

174. Jak jste strávil uplynulou dovolenou? 1. Návštěva zahraničí; 2. turistika jakéhokoli druhu, nebo pobyt v hotelu, na chatě apod.; 3. ostatní druhy trávení dovolené; 4. nevybral jsem si dovolenou, ani její část.

175. Navštívil jste během uplynulého roku alespoň jednou výstavu výtvarného umění (např. výstavu soch, obrazů, uměleckého skla atd.)? 1. Ano; 2. ne

176. Sledujete v různých časopisech kritiky, recenze a informační články o nových knihách, divadelních či filmových představeních, o výstavách apod.? 1. Ano, pravidelně; 2. ano, příležitostně; 3. vůbec ne.

Uveďte alespoň tři činnosti, kterým se věnujete nejčastěji ve svém volném čase (tj. po návratu z práce, po nákupech a po vykonání nutných domácích prací):

177.

178.

179.

180. Máte televizor? 1. Ano; 2. ne
Kolik máte rozhlasových přijímačů následujících druhů:

181. Sítový s VKV

182. Sítový bez VKV

183. Přenosný bateriový (tranzistor)

184. Rozhlas po drátě

Pravděpodobně máte několik svých osobních přátel, se kterými se stýkáte častěji než s ostatními známými. Mohl byste nám říci několik údajů o tom z nich, kterého pokládáte za nejbližšího? *Neuvádějte prosím příbuzné!*

185. Máte takového přítele? 1. Ano; 2. ne

186. Pracuje v tomtéž závodě (organizaci) jako Vy? 1. Ano; 2. ne

187. Bydlí 1. ve stejném domě jako Vy? 2. Ve stejné vesnici či městské čtvrti, ale nikoli v tomtéž domě? 3. Jinde?

188. Jaké je národnosti? 1. české; 2. slovenské; 3. německé; 4. polské; 5. maďarské; 6. ukrajinské; 7. cikánského původu; 8. jiné národnosti.

189. Jaké vykonává zaměstnání?

190. Jaké má nejvyšší vzdělání? 1. Vysokoškolské; 2. vyšší odborné nebo střední všeobecné; 3. nižší odborné; 4. vyučen a ukončené základní; 5. ukončené základní a nevyučen nebo vyučen a neukončené základní; 6. neukončené základní; 7. nevím, jaké má vzdělání

191. Jaký je přibližně jeho příjem?

1. přes 2 500	5. 1 251—1 500
2. 2 001—2 500	6. do 1 250
3. 1 751—2 000	7. nevím, jaký
4. 1 501—1 750	má příjem

Stýká se Vaše rodina pravidelně s rodinou některého Vašeho známého nebo přítele? Nevyplňujte, prosím, jde-li o rodinu Vašeho osobního přítele, o němž jste nám již několik údajů řekl, a neuvádějte rodiny Vašich příbuzných! Stýkáte-li se pravidelně s více rodinami, řekněte nám několik údajů o té z nich, s níž se stýkáte nejčastěji!

192. Stýkáte se s takovou rodinou? 1. Ano; 2. ne

193. Tato rodina bydlí 1. ve stejném domě jako Vy; 2. ve stejné vesnici či městské čtvrti, ale nikoli v tomtéž domě; 3. jinde

194. Jaké je zaměstnání hlavy této rodiny?

195. Pracuje v tomtéž závodě (organizaci) jako Vy? 1. Ano; 2. ne

196. Jaké je národnosti? 1. české; 2. slovenské; 3. německé; 4. polské; 5. maďarské; 6. ukrajinské; 7. cikánského původu; 8. jiné národnosti

197. Jaké má nejvyšší vzdělání? 1. Vysokoškolské; 2. vyšší odborné nebo střední všeobecné; 3. nižší odborné; 4. vyučen a ukončené základní; 5. ukončené základní a nevyučen nebo vyučen a neukončené základní; 6. neukončené základní; 7. nevím, jaké má vzdělání.

198. Jaký je přibližně jeho příjem?

1. přes 2 500
2. 2 001—2 500
3. 1 751—2 000
4. 1 501—1 750
5. 1 251—1 500
6. do 1 250
7. nevím, jaký má příjem

199. Pokud se v bodech ohodnotit celkové místo, které v naší společnosti Vy osobně zaujímáte, tedy své *společenské postavení*. 12 bodů by měli ti lidé, kteří mají nejlepší postavení ve společnosti, 1 bod ti lidé, jejichž společenské postavení je nejhorší. Kolika body hodnotíte své vlastní postavení?

G Vyplní tazatel po skončení rozhovoru

200. Zařaďte byt dotazovaného (na základě vlastního zjištění, pouze ve výjimečných případech na základě výpovědi dotazovaného) do následujících kategorií:

1. vlastní vila, prostorný rodinný domek nebo komfortně vybavený byt první kategorie s ústředním topením a plným příslušenstvím;
2. prostorný vybavený byt nebo rodinný domek s úplným příslušenstvím (voda + elektřina) bez ústředního topení;
3. byt se zavedenou elektřinou, vodou, se základním příslušenstvím v bytě (kloset), bez koupelny;
4. byt s vodou a záchodem mimo vlastní byt;
5. byty bez příslušenství, bez zavedené vody, hygienicky závadné;
6. nouzové ubytování, podnám, svobodárna, hromadná ubytovna, bydlení v maringotce, chatě apod.

201. Jak bylo zjišťování uskutečněno?

1. Informace byly získány normálním rozhovorem.
2. Dotazovaný nebyl schopen podat informace o některém z příslušníků své rodiny, poněvadž je neví.
3. Dotazovaný nebyl schopen podat informace pro kulturní či duševní zaostalost.